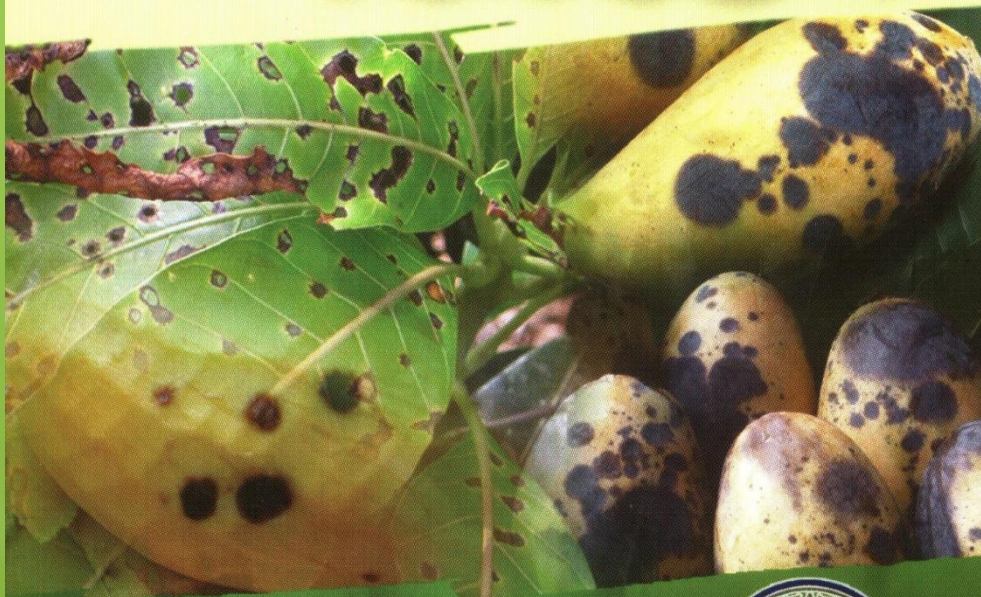

โรคแอนแทรกนอส
ของ **มะม่วง**

สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
กรมวิชาการเกษตร

โรคแอนแทรกโนส

ของ

มะม่วง

จุดดำ **black spot, anthracnose**
ใบจุด **leaf spot** ผลเน่า **fruit rot**

ความสำคัญ

มะม่วง Mango, *Mangifera indica* Linn.

อยู่ในวงศ์ ANACARDIACEA

เป็นไม้ผลที่นิยมปลูกกันมาก เพราะนอกจากจะใช้บริโภคกันภายในประเทศ ทั้งในรูปผลสดและแปรรูป และยังสามารถส่งเป็นสินค้าส่งออกนำเงินตราเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก โดยมีมูลค่าไม่ต่ำกว่าปีละร้อยล้านบาทประเทศไทยส่งออกมะม่วงเป็นอันดับ 3 รองจากฟิลิปปินส์และเม็กซิโก

มะม่วง มีสรรพคุณทางยา คือ ผลสดแก้ รับประทานแก้คลื่นไส้ อาเจียน วิงเวียน กระจายน้ำ ผลสุก หลังรับประทานแล้วล้างเมล็ดตากแห้งตำเอาน้ำดื่มหรือบดเป็นผง รับประทานแก้ท้องอืดแน่น ขับพยาธิ ใบสด 15-30 กรัม ตำเอาน้ำดื่ม แก้ลำไส้อักเสบเรื้อรัง ท้องอืดแน่น เอาน้ำดื่มล้างบาดแผลภายนอกได้ เปลือกต้น ตำเอาน้ำดื่ม แก้ไข้ตัวร้อน เปลือกผลดิบ คั่วรับประทานร่วมกับน้ำตาล แก้อาการปวดเมื่อยเมื่อมีประจำเดือน แก้ปวดประจำเดือน

ปัญหา ในการผลิตมะม่วง เกิดจากศัตรูพืชที่รบกวน โดยเฉพาะโรคที่สำคัญ คือ **โรคแอนแทรกโนส**

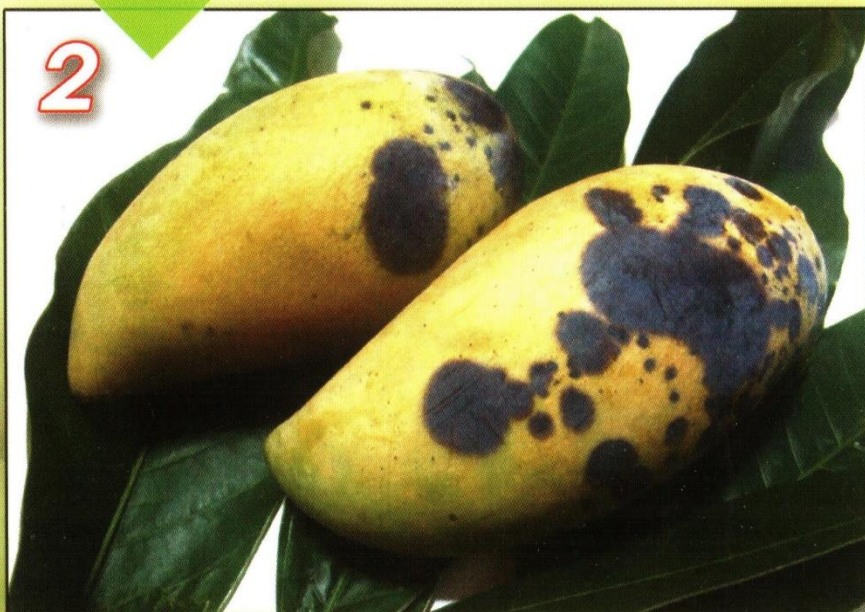
ลักษณะอาการ

ราเข้าทำลายมะม่วงได้ทุกระยะการเจริญเติบโต

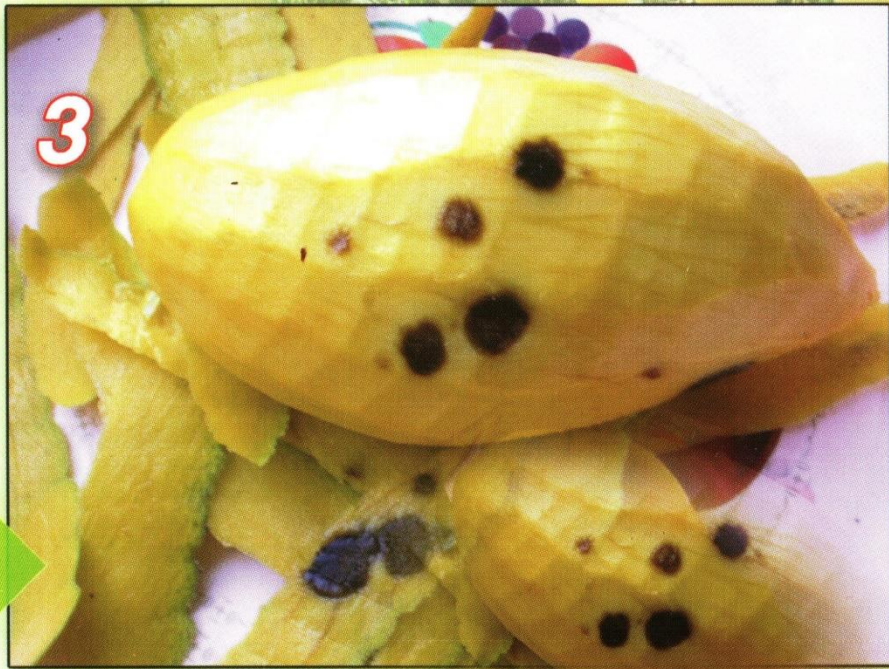
- 1 ระยะกล้า** ราเข้าทำลายลำต้นเป็นจุดดำและเป็นรอยคอด แผลมีแฉ่งนูนม ทำให้ใบเหี่ยวแห้ง ตาย
- 2 ระยะต้นโต** ทำลายใบอ่อนเป็นจุดสีน้ำตาล แผลแตกหลุดร่อนเห็นเป็นรู ใบเป็นโรคอาจบิดเบี้ยวและแห้งตาย (ภาพที่ 1)

- 3 ระยะติดผล** ผลอ่อนถูกทำลายเป็นจุดเน่าดำ ผลเป็นโรคเน่ามีกลุ่มของราสีส้มหรือชมพูบนแผล
- 4 ระยะหลังการเก็บเกี่ยว** ผลสุกเป็นจุดเน่าดำ (ภาพที่ 2 และ 6) เชื้อเข้าทำลายถึงเนื้อภายใน (ภาพที่ 3) ทำให้อายุการจำหน่ายสั้น

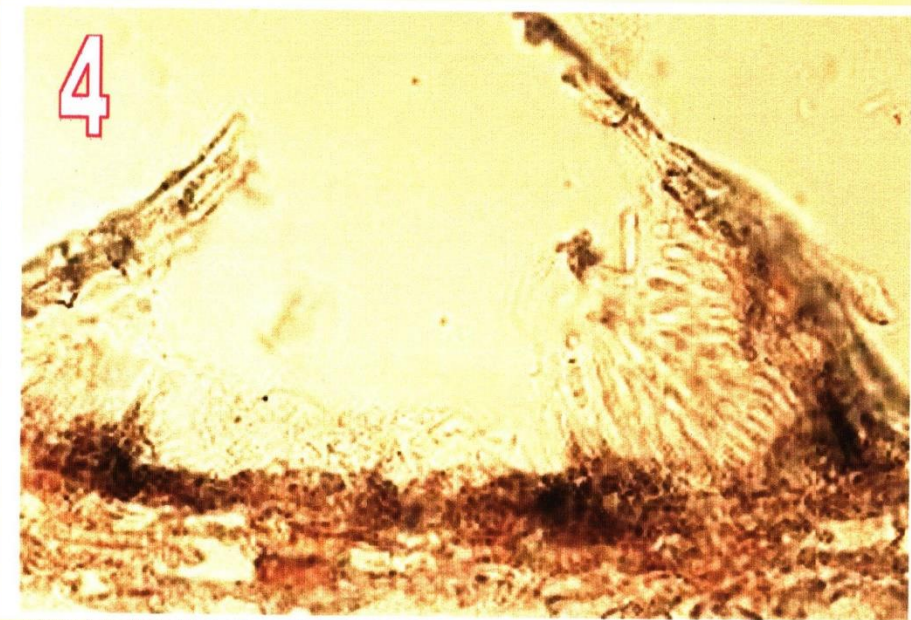

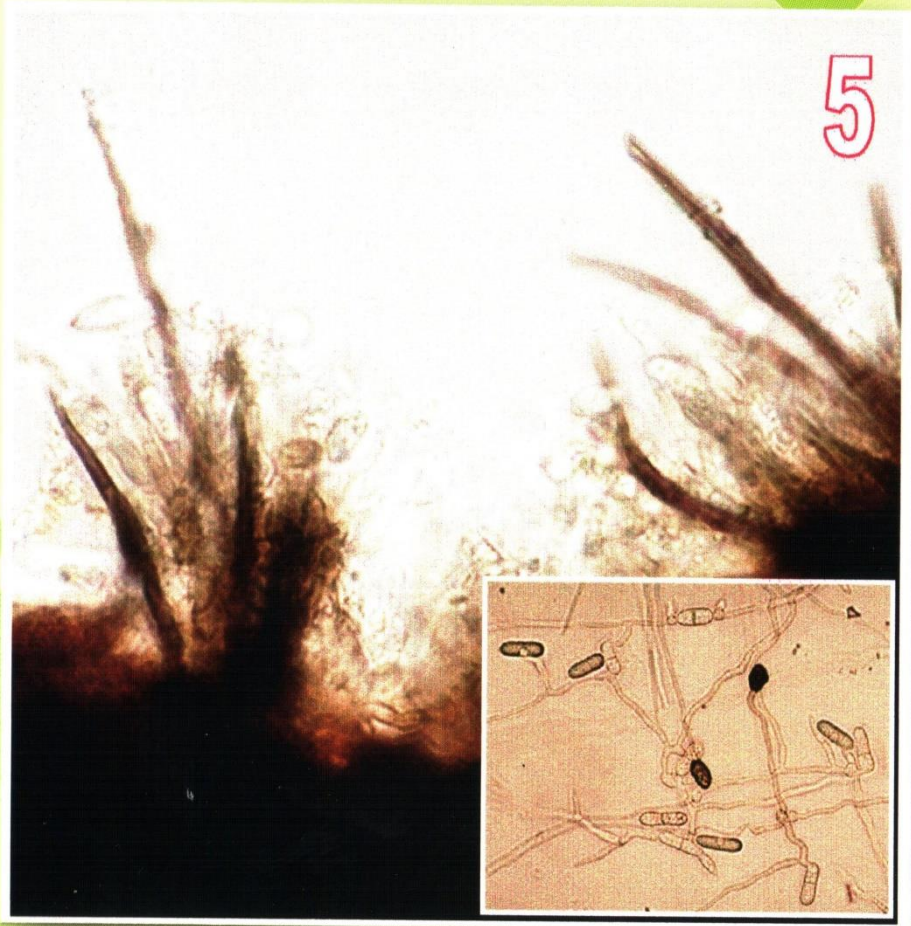
เชื้อสาเหตุ

โรคแอนแทรกโนส ของมะม่วง เกิดจาก รา *Colletotrichum gloeosporioides* Penz ราสร้างสปอร์แบบไม่มีเพศ มีรูปร่างหลายแบบไม่แน่นอน เส้นใยมีผนังกัน ไม่มีสี อาจมีสีน้ำตาลอ่อนบนอาการเลี้ยงเชื้อสปอร์เดี่ยวๆ ไม่มีสี หากรวมกันเป็นกลุ่มก้อนมีสีส้มอมชมพู สปอร์เซลล์เดี่ยวเป็นท่อน (**ภาพที่ 4**) เกิดอยู่ภายในอเชอร์วูลัส (acervulus)

บางครั้งอาจมีกลุ่มเส้นใยที่เป็นหมันรวมอยู่ด้วย (ภาพที่ 5) แต่เมื่อรานี้อยู่ในสถานะภาพที่สร้างสปอร์จากการผสมแบบอาศัยเพศ เป็นชื่อ รา *Glomerella cingulata* รา มีพืชอาศัยหลายชนิด ได้แก่ มะม่วง ทุเรียน ฝรั่งกล้วยไม้ องุ่น มะละกอ พุทรา ส้ม ขนุน มะเขือยาว พริก พริกไทย ปาล์มน้ำมัน หน่อไม้ฝรั่ง ถั่วเหลือง ยางพารา มะเดื่อ กระเจียว ปทุมมา

การแพร่ระบาด

ราสร้างส่วนประกอบที่มีโครงสร้างคงทน ต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมบนส่วนต่างๆ ของพืชที่เป็นโรค บนกิ่ง บนใบ บนผลที่เน่าแห้งบนพื้นดิน เมื่อสภาพแวดล้อมเหมาะสม อากาศมีความชื้น ทำให้ราสร้างสปอร์เป็นจำนวนมาก ลมฝนทำให้เกิดการแพร่กระจายในฤดูฝน สปอร์ของรา *C. gleosporioides* เมื่อออกเจริญเข้าทำลายโดยตรงและทางแผลบนผิวใบ ผลของพืชที่เกิดจากการเสียดสี หรือแผลเกิดจากแมลงบางชนิด ความเสียหายมีมากเมื่อราเข้าทำลายผลผลิตหลังเก็บเกี่ยว ระหว่างขนส่งสู่ตลาดและเก็บไว้ในบรรจุภัณฑ์ โรงเรือน

การป้องกันกำจัด

- 1 เก็บรวบรวมเศษซากพืชที่เป็นโรคที่มีราเจริญอยู่บนผลพืชไปทำลาย เพื่อลดประชากรที่อาจเป็นแหล่งกำเนิดของโรค
- 2 ตัดแต่งกิ่งไม้ผล ให้แสงแดดส่องทั่วตรงพุ่มเพื่อลดความชื้น
- 3 ในช่วงมีการระบาดของราสาเหตุของโรครุนแรง ควรเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เร็วก่อนกำหนด หรือผลยังดิบที่แก่สุกและรับประทานได้
- 4 ใช้สารควบคุมราบางชนิด เช่น เบนโนมิล คาร์เบนดาซิม โพรพิเนบ (propineb) แมนโคเซบ แคปแทน ไดฟิโนโคนาโซล (difenoconazole) ฟันควบคุมราระยะติดผล และก่อนเก็บเกี่ยว
- 5 การควบคุมราในผลผลิตหลังเก็บเกี่ยว ด้วยการจุ่มผล ในน้ำร้อน 50 องศาเซลเซียส ผสมเบนโนมิล 500 พีพีเอ็ม หรือ โพรโคลราช (prochloraz) 200 พีพีเอ็ม นาน 5 นาที หรืออาจรมผลมะม่วง ด้วยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ความเข้มข้น 20 เปอร์เซ็นต์ นาน 48 ชั่วโมง

ข้อมูลและเรียบเรียงโดย :

อมรรัตน์ ภูไพบูลย์

กลุ่มวิจัยโรคพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ

พิมพ์ครั้งที่ : 1 มิถุนายน 2554 จำนวน : 10,000 แผ่น

พิมพ์ที่ : Post Tech